

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 18. märts 2026
(OR. en)

2025/0262(COD)

PE-CONS 8/26

NDICI 3	COWEB 11
DEVGEN 14	ELARG 12
RELEX 114	MAMA 24
PE 10	MOG 28
ACP 11	GLOBAL GATEWAY 8
COAFR 27	FIN 163
COASI 23	ECOFIN 117
COEST 71	CODEC 126
COLAC 14	

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrust (EL) 2021/947 välistegevuse tagatise tõhususe suurendamise osas

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2026/...,**

...

**millega muudetakse määrust (EL) 2021/947
välistegevuse tagatise tõhususe suurendamise osas**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 209 ja 212,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹

¹ Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2026. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu välistegevuse rahastud, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/947² loodud Euroopa Kestliku Arengu Fond+ (EFSD+), juhivad jätkuvalt liidu välistegevuse eesmärkidest ja põhimõtetest, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 3 lõikes 5 ning artiklites 8 ja 21, ning liidu poliitikast arengukoostöö valdkonnas, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 208. Määrusega (EL) 2021/947 loodud välistegevuse tagatise (edaspidi „välistegevuse tagatis“) tõhususe suurendamise meetmeid tuleks rakendada täielikus kooskõlas nende eesmärkide ja põhimõtetega, tagades samal ajal kooskõla liidu poliitika ja partnerriikide prioriteetide vahel.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- (2) Üleilmsest geopoliitilisest ja geomajanduslikust kontekstist tingituna peab liit veel kord kinnitama oma tahet luua partnerriikidega vastastikku kasulikud partnerlused, sealhulgas oma tahet tugevdada demokraatlikke institutsioone ning piirkondlikku stabiilsust ja julgeolekut, tegeleda rändeprobleemidega, edendada inimarengut, mitmekesistada tarneahelaid, kaitsta reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda ja tegeleda Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärgedega.
- (3) Liit ja selle liikmesriigid on üheskoos jätkuvalt maailma suurimad ametliku arenguabi andjad ning seetõttu vajavad nende strateegilised ambitsioonid ja tegevus head nähtavust. Liidu ja selle liikmesriikide rahvusvahelise koostöö poliitika peaks Euroopa tiimi käsituse osana üksteist täiendama, et suurendada kollektiivse abi tulemuslikkust, mõju ja lisaväärtust ning aidata suurendada teadlikkust liidu ja selle liikmesriikide tegevusest partnerriikides ja parandada nende sellise tegevuse nähtavust.

- (4) Mario Draghi 2024. aasta aruandes Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta soovitatakse tagada erasektori suurem kaasatus ja vähendada ülemäärast välissõltuvust nii, et kindlustatakse toorme, puhta energia, säästvate transpordikütuste ja puhta tehnoloogia tarnimine kõikjalt maailmast, ning ajakohastades ja võimendades 1. detsembri 2021 aasta ühisteatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale pealkirjaga „Global Gateway“ esitatud strateegiat „Global Gateway“ (edaspidi strateegia „Global Gateway“) ja laienemisprotsessis osalevate riikide majanduskasvu kavasad ning naabruskonnaga loodud laiaulatuslikke partnerlusi, mille jaoks on vaja täiendavaid vahendeid.
- (5) Üks oluline liidu rahastamisvahend strateegia „Global Gateway“ eesmärkide ja strateegiliste investeeringute elluviimiseks on EFSD+ ja eelkõige selle eelarveline tagatis, mis on välistegevuse tagatise osa. Välistegevuse tagatise tõhususe suurendamine võimaldaks rahastada liidu välistegevuse prioriteete, sealhulgas potentsiaalselt laiendada strateegiat „Global Gateway“, kusjuures samal ajal saaks partnerriikide suhtes võtta kasutusele diferentseeritud kontekstipõhise käsituse, eelkõige nende suhtes, kus on täheldatud ebakindla olukorra või konflikti esinemist, vähim arenenud riikide suhtes ja suure võlakooormusega vaeste riikide suhtes.
- (6) Võttes arvesse välismõju ja konkureerivate algatustega seotud riske, tuleks EFSD+ rakendamisel pöörata tähelepanu selle tagamisele, et liit toetaks välistegevuse tagatise raames üksnes toiminguid, mis on kooskõlas liidu väärtuste ja huvidega ning tagavad liidu ettevõtjatele võrdsed tingimused ja ausa konkurentsi.

- (7) EFSD+ järele on väga suur nõudlus Euroopa Investeeringuspanga (EIP), Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) ning muude arengut rahastavate asutuste poolt, mida kinnitavad ka komisjoni 2014.–2020. ja 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga hõlmatud välisrahastamisvahendite hindamise tulemused.
- (8) EFSD+ tagatise katet võiks suurendada 2027. aastani Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/1601³ loodud Euroopa Kestliku Arengu Fondi (EFSD) ülejäägi arvelt ja seeläbi, et liidu eelarvelist tagatist kasutatakse tõhusamalt, vähendades riiklike vastaspoolte ja riigi tasandist madalama tasandi mitteäriiliste vastaspooltega tehtavate tehingute jaoks mõeldud EIP eksklusiivse sihtotstarbelise investeeringu raames liidu kohustuse osa 65 %-lt 60 %-le. Kõnealune kohustuste vähendamine jõustuks alles pärast seda, kui komisjoni ja EIP vahelist asjaomast tagatislepingut on muudetud. Varasemate vahendite ülejäägi eraldamine EFSD+ kasuks ei tohiks mõjutada 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. septembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1601, millega luuakse Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD), EFSD tagatis ja EFSD tagatisfond (ELT L 249, 27.9.2017, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1601/oj>).

- (9) EFSD tagatise ülejäägi eraldamine EFSD+ eraldiste tegemiseks alates 31. detsembrist 2024 eeldab erandi tegemist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509⁴ artikli 216 lõike 4 punktist a.
- (10) Tasakaalustatud ja kaasava välistegevuse huvides, mis kajastab liidu laiemaid geopoliitilisi kohustusi, peaks EFSD tagatise ülejäägi eraldamine EFSD+ eraldiste tegemiseks tasakaalustama rahastamist kõigi abikõlblike piirkondade vahel, mis on kehtestatud määruses (EL) 2021/947 sätestatud geograafilistes rahastamispakettides, ja eelkõige kooskõlas kõnealuse määruse artikli 6 lõike 2 punktis a sätestatud geograafiliste programmidele eraldatavate miinimumsummadega.
- (11) Et võimaldada alates 31. detsembrist 2024 EFSD+ tagatise vahendite kasutamist EFSD tagatise realiseerimise maksete tegemiseks, on vaja teha erand määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikest 6.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (12) EIP, EBRD ning arengut rahastavate asutuste suutlikkust lisavahendeid tulemuslikult rakendada tuleks suurendada, lihtsustades segarahastamistoimingute raamistikku, konsolideerides sama rakenduspartneriga sõlmitud tagatis- ja tehnilise toe lepingud ning vähendades finantsaruandluse sagedust, kehtestades kvartaliaruande asemel kohustuse esitada aruanne kaks korda aastas. Lihtsustamine on hädavajalik, et kaasata ulatuslikult erainvesteeringuid, suurendada liidu vahendite finantsvõimendust ja luua prognoositav keskkond erasektori partneritele, kes soovivad kaasinvesteerida kestlikku arengusse.
- (13) Samuti tuleks lihtsustamise huvides kaotada rakenduspartnerite kohustus auditeerida tagatislepingute alusel tehtavate üksikute toimingute teavet, mille rakenduspartnerid peavad esitama komisjonile esitatavas aastaaruandes, kuna määrus (EL, Euratom) 2024/2509 seda ette ei näe.
- (14) Tõhususe ja lihtsustamisega peaks kaasas käima asjakohane läbipaistvus ja vastutus kooskõlas määruse (EL) 2021/947 artikli 41 lõike 7 kohaste komisjoni aruandekohustustega eelarvepädevate institutsioonide ees, sealhulgas selge teabe esitamine EFSD ja EFSD+ tulemuslikkuse, vahendite finantsvõimenduse, programmidele ja projektidele eraldatud vahendite, kindlakstehtud koguülejäägi ja -puudujäägi, ülejäägi päritolu ja ümber jaotada kavatsetavate summade kohta. Komisjon peaks esitama selgeid ja korrapäraseid aruandeid EFSD+ toimingute täiendavuse kohta, sealhulgas tõendeid selle kohta, et toetatud portfelligel on suurem riskiprofiil kui võrreldaval tavapärasel rakenduspartnerite investeerimistegevusel.

- (15) Kuna käesoleva määruse eesmärke parandada liidu koostööd partnerriikidega ja vähendada liidu ülemäärast välissõltuvust ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmete ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Määruse (EL) 2021/947 muutmine

Määrust (EL) 2021/947 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 30 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509* artikli 212 lõikest 3 kantakse käesoleva määruse alusel loodud rahastamisvahendist tulenevad tagasimaksud ja tulud pärast halduskulude ja -tasude mahaarvamist nende esialgsele eelarvereele.

Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 216 lõike 4 punktist a kasutatakse määruse (EL) 2017/1601 kohase EFSD tagatise 2025., 2026. ja 2027. aasta eraldiste ülejääki, mis on kajastatud määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 41 lõike 5 punkti h kohaselt eelarveprojektile lisatud töödokumendis EFSD+ kaudu toetatava eelarvelise tagatise eraldisteks.

Käesoleva lõike esimeses ja teises lõigus osutatud vahendeid käsitatakse sihtotstarbelise sisetuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).“

2) Artikli 31 lõikesse 8 lisatakse järgmine lõik:

„Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikest 6 kasutatakse EFSD+ vahendeid, mis on seotud EFSD+ kaudu toetatava eelarvelise tagatise eraldistega ja millele on osutatud määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõike 4 esimese lõigu punktides b ja d, 2025., 2026. ja 2027. aastal EFSD tagatise realiseerimise rahastamiseks üle 10 miljoni euro suuruste nõuete puhul.“

3) Artikli 36 lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

„EIP-l on ainuõigus teha eksklusiivse sihtotstarbelise investeerimissuuna raames tehinguid riiklike vastaspoolte ja riigi tasandist madalamate mitteäriiliste vastaspooltega. Eksklusiivse sihtotstarbelise investeerimissuuna raames käsitatakse omavahendite osalust jääkriski võtmisena ning ELi tagatis katab 60 % EIP finantstehingute raames väljamakstud ja tagatud kogusummast, millest on maha arvatud tagasimakstud summad ja millele on lisatud kõik seonduvad summad.“

4) Artikli 38 lõige 6 jäetakse välja.

Artikkel 2
Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
